

Förlösa Hembygdsförening Årskrönika 2015

Besökare som kommer till våra bygder lägger säkert märke till det böljande och bördiga odlingslandskapet med ridåer och åkerholmar av blandskog och lantgårdar med stora hallar för djurhållning, foder och maskiner. Odlingslandskapet tillhör vår bygds natur- och kulturarv. Odlingen och djurhållningen håller landskapet öppet och sätter många olika spår.

Besökarna tar sig kanske också in i Lindsdals samhälle. Då ser de en förort med nybyggda skolor och ett väl fungerande centrum med handel, vård- och omsorgsinrättningar, sporthall och bibliotek, där innevånarna mestadels bor i villor eftersom boendeanalternativen hitintills är få.

Men det är först när besökarna väljer att bosätta sig här, som de upptäcker att bygden också är rik på fornminnen. Dessa vittnar om urgamla bosättningar i det forntida skärgårdslandskapet och längs den dåtida vattenrika bäcken med biflöden i vars sankmarker fiskar, fåglar, fältvilt, grodor och kräftdjur trivdes. Vattenflödet kunde driva flera skvaltkvarnar på sin väg genom socknen från källdragen i Kvilla till utloppet i havet. Tingsprotokoll visar att byborna fick kämpa för sina rättigheter till husbehovsfiske i bäckens insjöliknande vattensamlingar. Besökarna kan naturligtvis inte se de stora förändringar som landskapet genomgått under årtusendenas gång. Landhöjningen och nutida ansträngningar att torrlägga åkermark genom utdikningar och invallningar har förändrat landskapet i hög grad. Av det vattenrika flödet återstår nu bara ett alkantat vattendrag som leder genom landskapet.. Från allfartsvägen upptäcks det lättast, när man passerar landsvägsbroarna. Lantbruket, enskilda undermåliga avlopp och dagvatten från vårt förtätade bostadsområde har förändrat vattenkvaliteten i Surrebäcken. Med dagens miljövårdande anläggningar, såväl enskilda sådana som inom lantbruk och kommun sker viktiga förbättringar.

Bäcken har måttligt ekologisk status. Mångfalden av växt- och djurarter har blivit förlorare i det förändrade landskapet. Lärkor, vipor och storspov häckar i mindre omfattning än förr och fisken går inte längre upp i bäcken för att leka. I kommunens naturvårdsprogram ingår åtgärder för att rena bäckens utsläppsvatten genom att åter igen leda en del av bäckens vatten genom Stävlös vassruggar där övergödningsämnen renas bort genom mikrobiologisk nedbrytning och sedimentation. Därigenom återskapas en av Kalmarsunds viktigaste lekplatser för abborre och gädda. (Se våtmarker kalmar.se) Anläggning av nya våtmarker i anslutning till bäcken skulle säkert också vara ett steg i rätt riktning för att återskapa viktiga natur- och kulturvärden i landskapet. (Se naturvardsverket.se och jordbruksverket.se)

Alarna växer tätt längs Surrebäcken vid Lindsdals norra utfart. För ca 9000 år sedan mynnade bäcken här, i en inträngande havsvik. Man har påträffat socknens äldsta boplatser (fornsök.se RAÅ Förlösa 67:1) från stenåldern här på sluttningarna ned mot den dåtida viken. Bilden över Kyrkslätten är tagen från socknens mäktigaste fornminne, bronsåldersgravrösena Korpslott (RAÅ Förlösa 1:1) vid motionsslingan och visar en för socknen typisk landskapsbild.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar hade vi brett riksspeleman Helene Ingvarsdotter underhålla oss med låtar från Småland på sin fiol men dessutom på sin nyckelharpa. Det gjorde hon på ett förtjusande sätt.

Till berättarkvällen i april kom ornitologen Daniel Bengtsson och berättade om fågelarter i Förlösa med omgivningar. Han berättade bl.a. om ortolansparven som bara häckar vid Vesslö i hela Götaland och om det allt mer tysta odlingslandskapet.

Valborgsevenemanget på Karlshöjd är traditionsrikt och uppskattat av sockenbor men också av besökare längre bort ifrån. Man uppskattar den värmande brasan, vårsångerna, vårtalet och möjligheterna till lite förtäring och godis till barnen.

Daniel kom tillbaka när det blev dags för föreningens cykelrunda i maj. Han guidade oss längs småvägarna mellan Balltorp-och Förlösa kyrkby. Vi stannade till i Skomakartorpet, där sädesärlan promenerade på takåsen medan Ulf Persson berättade om Ödingstorps historia.

Formerna för föreningens nationaldags-firande uppskattades också av de ca 50 besökarna. Eva Junefjäll med sextetten från Lindsdalsskolan sjöng sommarsånger. Ordförande höll ett fint tal till bygden och våfflorna var generöst rikliga.

På Källtorps ägor i Prästbacken stannade vi för att fika. Andreas Jonnergård berättade om de anrika herrgårdsbyggnaderna, som han numera äger och förvaltar. Gökarna gol i alla väderstreck.

Runstens teatergrupp "Äggröran" underhöll på föreningens trivselkväll i juli, vilket uppskattades jättemycket, precis som Boris och Ingvars spel och Kalle Jacobssons finstämda diktläsning.

När föreningen ordnade upplevelsedag för barn fick vi dåligt gensvar. Tillsammans med barnbarn och grannbarn genomförde vi en rolig dag med inlevelserika och nyfikna ungar helt i linje med Läns museets och skolornas pedagogiska upplevelsedagar för barn.

Friluftsgudstjänsten i år blev extra högtidlig och festlig med dop. Föreningens inventarier kom till fin användning. Kalmar Brazz spelade bl.a. en specialarrangerad "Tryggarekan" och barnet döptes till William.

Mjölaren August Pettersson (Mats Jonson) fick hjälp att väga och mäta upp mjöl i säckarna och hålla reda på olika sädeslag och mjölsorter. Roligast var det nog att klättra i kvarnen och se de stora kvarnstenarna.

Vår gamla brandvagn är iordningställd och står inte längre i kyrkans vapenhus utan i en lada i Vedby. Den drar vi fram med hjälp av häst eller Grälle när det är läge för en demonstration vid något evenemang.

Under höstens berättarkväll lärde vi oss bl.a. att namnet på tätorten Lindsdal ersatte namnet Galgekrogen i slutet av 1800-talet, då ägaren till Kalmarvägen 88 gav sin fastighet namnet Lindsdal.

Under kvällen berättade vår ordförande om hur landskapsbilden förändrades i samband med utdikningarna av Surrebäcken, då insjöliknande översvämningar torrlades på gott och ont.

Arbetet gjordes för hand av sockenfolk under svåra tider, i flera omgångar med början 1851 och sista omgången på 1940-talet.

Under året har vår flitiga kvarngrupp, förutom allt löpande underhåll på Hembygdsgården också renoverat och iordningsställt föreningens båda kvarnar för malning när vind-och vattentillgång är gynnsam.

För den som inte vet var Hembygdsgården ligger blir det nu lättare att hitta dit tack vare de nya cykelhänvisningsskyltar som kommunen välvilligt satt upp

Krönikan har under årens lopp genomgått en förändring i och med hemsidans tillkomst www.hembygd.se. Vi hoppas och tror att ni allt som oftast tittar in på den. Där berättar vi om och följer upp våra evenemang och i både text och bild. De första åren hade krönikan just ett sådant innehåll. Sedan ett par år tillbaka har vi också velat lyfta olika kultur-och naturvårdsfrågor i hembygden och i år blev det alltså "Landskapsbilden och Surrebäcken" i ett då-, nu- och framtida perspektiv.

Hembygdsrörelsen firar 100 år 2016. Hembygdsföreningarna i Kalmar län kommer att manifesteras detta under en gemensam dag, troligen 2/7, i somriga Kalmar. Håll dessutom ögonen på en jubileumsbussresa till Skansen i självaste huvudstaden. Se Länsförbundets hemsida www.hembygd.se och i annonser i ortspressen! Välkomna till hembygdsgården och Förlösa Hembygdsförenings verksamhetsår 2016! Årsmötet hålls söndag 13:e mars.

Jag, Lena Paulsson har skrivit krönikorna med styrelsens goda minne och tackar för ordet. Efter tio år i föreningens styrelse lämnar jag med förtroende uppdraget vidare till efterträdaren.

Lena Paulsson

När nu Lena väljer att sluta sitt styrelseuppdrag och dessutom arbetet med föreningskrönikorna, vill övriga i styrelsen tacka henne för hennes uppskattade årskrönikor om bygden och hembygdsföreningens verksamhet. Krönikorna finns på hemsidan.

Styrelsen